

y/03/2025

בבית הדין לערעורים בענייני משמעת

באוניברסיטת תל אביב

אוניברסיטת תל אביב: המערערת

ע"י ב"כ עו"ד ירון זהבי

(הקובלת)

(להלן: "המערערת")

- נ ג ד -

המשיב:

(הנקבל) באמצעות ב"כ שחר רוזו

(להלן: "המשיב" ו/או "הנקבל")

פסק דין

1. זהו ערעור של הקובלת על פסק דינה של כב' הממונה על המשמעת, ד"ר נטלי דודזון, מיום 13.2.2025 בתיק ד-2024-32.

2. העובדות שאינן שנויות במחלוקת בין הצדדים, שתועדו גם בפסק דינה של כב' הממונה על המשמעת, הן כדלהלן: המשגיח על הבחינה בה נבחן הנקבל שם לב שמוחבאים במחברת הבחינה של הנקבל שני דפים שאסור להחזיק בזמן הבחינה. לבחינה היה מותר לגשת רק עם מחשבון. המשגיח לקח את הדפים אליו והניח אותם על שולחן המשגיחים. הנקבל ניגש לשולחן המשגיחים, השאיר את מחברת הבחינה שלו על שולחן המשגיחים, לקח מהמשגיח ללא רשות את הדפים ויצא מהכיתה בה נערכה הבחינה. המשגיחים יצאו אחריו ולבקשתם שיחזיר את הדפים טען שהוא לא יודע על מה הם מדברים ולטענתו בפני המשגיחים לא היו בחזקתו דפים כלשהם. הנקבל הגיע אז למזכירות בית הספר וטען בפני אחראית הבחינות כי המשגיח מתנכל לו, לקח לו חומר מהבחינה וכי הוא מבקש לעבור חדר. המזכירות לא הסכימה לבקשתו והנקבל סירב לחזור לחדר הבחינה. לבסוף כפי הנראה סוכם בין הנקבל לבין המזכירות כי הבחינה שלו תבוטל.

3. על פי כתב הקובלנה, במעשים המתוארים לעיל עבר הנקבל עבירות של אי ציות לעובד האוניברסיטה, הונאה, הפרת הוראות במבחן והתנהגות שאינה הולמת מעמד של תלמיד,

עבירות לפי סעיפים 29.1, 29.3, 29.4, 29.101, בהתאמה, לתקנון המשמעת-סטודנטים (תשס"ה).

4. בפסק דינה של כב' הממונה על המשמעת נקבע כי הנקבל הודה בעובדות המופיעות בכתב הקובלנה. עם זאת, עולה מהדיון בפני כב' הממונה על המשמעת שקיימת מחלוקת עובדתית בין הצדדים, שלא התבררה, לגבי התנהלותו של הנקבל. כך, למשל, הנקבל טוען שאת הדפים האסורים שהחביא במחברת הבחינה שלו הוא מצא על הרצפה לידו, וכי הדפים אינם שלו, והוא לא הסתכל בהם. הוא טוען שהרים את הדפים מהרצפה והחביא אותם אצלו משום שחשש שהמשגיח יחשוב שהוא מעתיק, וכי אז יופעל כנגדו העונש על תנאי שנקבע נגדו בהפרה קודמת של תקנון המשמעת, שנגעה להאשמה כי הוא וחבריו הגישו עבודה שלא נכתבה על ידם. בגין העבירה הקודמת הזו הגיע הנקבל בזמנו לעונש מוסכם של הרחקה על תנאי לשני סמסטרים. מחלוקת עובדתית נוספת שלא התבררה היא התנהלותו של הנקבל לאחר שנתפסו אצלו הדפים האסורים. כך, למשל, למרות שהוא או בא כוחו לא הכחישו במסגרת הדיון שהוא לקח את הדפים ללא רשות מהמשגיח, הוא טען כי המזכירות אישרה לו שלא לחזור אל הבחינה.

5. הקובלת והנקבל מחקו בהסכמה את ההאשמה בהונאה, הנקבל הודה בשאר ההאשמות שבכתב הקובלנה, והדיון שהתקיים בפני כב' הממונה על המשמעת היה דיון על העונש בלבד.

6. כב' הממונה על המשמעת החליטה לזכות את הנקבל בעבירות של אי ציות לעובדי האוניברסיטה (סעיף 29.1 לתקנון) והתנהגות שאינה הולמת (סעיף 29.10) ולהרשיע אותו רק בעבירה של הפרת הוראות הנוגעות לבחינה (סעיף 29.4 לתקנון). בנוסף, היא לא אימצה את טענת הקובלת כי יש, בנוסף להפעלת התנאי שהושת על הנקבל, שמשמעותו פסיקת הרחקה בפועל של שני סמסטרים, להשית ענישה נוספת בגין העבירות שהנקבל הודה בהן בתיק הנוכחי. בהתאם, בנוסף להטלת עונש על תנאי, היא פסקה כי יש להרחיק את הנקבל מלימודים במשך שני סמסטרים כך שבסמסטר ב' תשפ"ה יורחק בפועל ובסמסטר א' תשפ"ו ניתן יהיה להמיר את ההרחקה בעבודות לתועלת הציבור של 30 שעות.

7. אנו מקבלים את הערעור על הזיכוי בהפרת שני סעיפים בתקנון המשמעת ומרשיעים את הנקבל גם בהפרת הוראות 29.1 ו-29.101 לתקנון (הפרת הוראות של עובד האוניברסיטה והתנהגות לא הולמת, בהתאמה). על פי העובדות שאינן שנויות במחלוקת, הנקבל לא ציית להוראות שניתנו לו על ידי המשגיח. יתרה מזו, התנהלותו (הסתרת דפים אסורים לשימוש במחברתו, לקיחת הדפים מהמשגיח ללא רשותו של המשגיח, יציאה מהכיתה עם הדפים והעלמתם) מהווה התנהגות שאינה הולמת, ובמבט על העובדות שאינן שנויות במחלוקת היא מצטיירת לכאורה כהסתרת והשמדת ראיות להפרה. יתרה מזו, הנקבל למעשה הביא את גרסתו העובדתית רק במסגרת הטיועונים לעונש, לאחר שהוא והקובל הסכימו למחוק אך ורק את עבירת ההונאה, ושני האישומים האחרים נותרו על כנם, כאשר על פי סנגורו של הנקבל במהלך הדיון, המחלוקת שנותרה היתה רק לגבי העונש, ולא לגבי ההרשעה בעבירות אלה.

8. לגבי העונש, קיימות כאן נסיבות מחמירות, לאור ההתנהלות הנלווית למעשים, ולאור ההתנהגות הלא הולמת, וההרשעה בשלושה סעיפי תקנון, ולא באחד בלבד. בנוסף, קיים העונש על תנאי שהוטל על הנקבל, של הרחקה לשני סמסטרים, שהלכה למעשה לא הופעל באופן מצטבר, לאור העובדה שהרחקה בפועל היתה העונש הראוי בגין העבירה הנוכחית. למותר לומר כי המטרה של עונש על תנאי היא להרתיע. על כן ראוי בדרך כלל להפעיל ענישה על תנאי כל אימת שהתנאי מופר, וזאת במצטבר עם הענישה המתבקשת מהעבירה החדשה שנעברה.

9. כאמור לעיל, עונש ההרחקה בפועל בסמסטר הנוכחי, הוא סמסטר ב' תשפ"ה. אין בפנינו נתונים אם לימודיו של הנקבל הנוכחי הופסקו ממילא, מסיבות אחרות (כך, למשל, מהדיון בפני בית

הדין למשמעת עולה כי הנקבל כלל לא למד, לפחות באחד החוגים, מסיבות שאינן קשורות לעבירת המשמעת, לכל הפחות בסמסטר א' תשפ"ה). משום כך אינינו לוקחים בחשבון סוגיה זו במסגרת הכרעתנו. יחד עם זאת, לצורך הבהרה לגבי עתיד האכיפה, נדגיש כי אם נקבל ממילא אינו אמור ללמוד, מסיבות שאינן קשורות לענישה המשמעתית, יש לבצע עונש של הרחקה בפועל שהוטל עליו החל מהמועד בו אותו נקבל היה אמור לשוב ללימודים. אחרת, אפקט ההרתעה של ההרחקה אינו קיים.

10. במקרה שלפנינו, לא היה כל בירור עובדתי מעמיק שיכריע במחלוקת העובדתית שבין הקובלת לנקבל, ובית הדין המשמעתי נחשף רק למה שכתוב בכתב הקובלנה – התנהלות חמורה, כאמור לעיל, בה הודה הנקבל – ולצד זה טענות מפיו של הנקבל שנאמרו במהלך הטיעונים לעונש בפני בית הדין המשמעתי, שהקובל חלק עליהן עובדתית, ושהנקבל לא ביסס בראיה כלשהי. על כן, לקובלת לא היתה הזדמנות להפריך טענות אלה של הנקבל באמצעות ראיות, והנקבל מצידו גם לא הוכיח אותן באמצעות ראיות.

11. בין יתר טיעוניו להקלה בעונש, הנקבל טען כי מקום העבודה שלו התנה את המשך העבודה בסיום הלימודים. כפי שקבענו גם במקרים קודמים, שיקולים מעין אלה לא אמורים להיחשב לצורך הטלת עונש של הרחקה. סביר כי במקרים רבים, להרחקה מהאוניברסיטה תופעות לוואי שליליות, אם בגלל אבדן מלגות, אם בגלל נסיבות משפחתיות, ואם בגלל שיקולי השתכרות וקשיים כלכליים. יכולת הענישה במקרים שלפנינו בדרך כלל מוגבלת להרחקה, מתוך תפיסה כי ענישה זו תרתיע. מטבע הדברים, ההרתעה מגיעה מתופעות הלוואי של ההרחקה, ולא רק מההרחקה עצמה.

12. לסיכום עניין העונש, השתכנענו על ידי הקובלת כי יש להחמיר את העונש, על מנת לספק הרתעה בגין ההתנהלות החמורה של הנקבל, הרשעתו בגין שלוש עבירות, והצורך לתת נפקות לכך שרצף עליו עונש על תנאי. בהתאם, יוטל על הנקבל, בנוסף לעונש ההרחקה בפועל בסמסטר ב' תשפ"ה, עונש הרחקה בפועל שלא יכול להיות מומר בעבודות שירות בסמסטר א' תשפ"ו, ועונש הרחקה בפועל שיכול להיות מומר ב-30 שעות עבודות שירות בסמסטר ב' תשפ"ו.

13. בהתאם, עונשו של הנקבל יהיה כדלהלן:

עונש על תנאי של הרחקה מהלימודים של שני סמסטרים, למשך שנתיים מיום מתן פסק דין זה, כאשר התנאי יופעל כל אימת שיורשע הנקבל בהפרת סעיף או סעיפים בתקנון המשמעת.

עונש של הרחקה בפועל בסמסטר ב' תשפ"ה, שהנקבל ממילא מרצה כעת.

עונש של הרחקה בפועל בסמסטר א' תשפ"ו שלא ניתן להמיר בעבודות שירות.

עונש של הרחקה בפועל בסמסטר ב' תשפ"ו, שיכול להיות מומר ב-30 שעות של עבודות שירות.

14. ניתן בהיעדר הצדדים ביום 27 באפריל 2025. יפורסם ללא שם הנקבל.

חבר בית דין
רפאל איטח

יו"ר בית הדין
פרופ' דיויד גילה

חברת בית דין
פרופ' ענבל טלגם כהן